

ปัญหาการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายในการปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551*

THE PROBLEMS OF ENFORCING LEGAL MEASURES REGARDING THE CRIMINAL OF FINES ACCORDING TO THE FILM AND VIDEO ACT, B.E. 2551 (2008)

จันทรธรม์ จันสุริวงษ์

Jantharat Jinsuriwong

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Faculty of Law Rangsit University, Thailand

Corresponding author E-mail: Jantharat.j62@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจถึงที่มาของการกำหนดโทษปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เพื่อศึกษาปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกำหนดโทษปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติฯ ตลอดจนศึกษาเปรียบเทียบโทษปรับทางอาญาตามกฎหมายเกี่ยวกับภาพยนตร์และวีดิทัศน์ของต่างประเทศที่มีรูปแบบการกำหนดโทษปรับทางอาญาแตกต่างจากประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาที่มีความเหมาะสมกับประเทศไทยที่สุด โดยการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ พบว่า พระราชบัญญัติฯ มีการบังคับใช้มากกว่า 10 ปี ทำให้เกิดปัญหาการกำหนดอัตราค่าปรับที่ไม่สอดคล้องกับปัจจุบันและการกำหนดค่าปรับที่ไม่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละราย เนื่องจากประเทศไทยมีรูปแบบการกำหนดโทษปรับตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด ที่ประสบปัญหาภาวะโทษปรับไม่มีประสิทธิภาพ จึงได้นำแนวคิดของกฎหมายดังกล่าวในต่างประเทศที่มีรูปแบบโทษปรับทางอาญาที่แตกต่างจากประเทศไทยมาศึกษาความเหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาคของสังคมไทย โดยทำการศึกษาจาก 2 ประเทศ คือ สหรัฐเม็กซิโก ที่กำหนดโทษปรับเป็นจำนวนเท่าตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำต่อวัน และสาธารณรัฐฟินแลนด์ ที่กำหนดโทษปรับรายวัน

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเปรียบเทียบโทษปรับทางอาญาในรูปแบบต่างๆ การนำโทษปรับรายวันที่สอดคล้องกับภาษีเงินได้อัตราคงที่ มาปรับใช้กับพระราชบัญญัติฯ เป็นการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำได้ดีกว่ารูปแบบโทษปรับทางอาญารูปแบบอื่น และการพิจารณาการกระทำความผิดจากรายได้ที่แท้จริงทำให้กฎหมายมีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ประกอบกับได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ซึ่งมีเจตนารมณ์มาจากรูปแบบโทษปรับรายวัน จึงมีข้อเสนอแนะให้มีการกำหนดหลักการกำหนดโทษปรับรายวันในพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 และให้ใช้บังคับกับผู้ฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว

คำสำคัญ: ภาพยนตร์และวีดิทัศน์, ความเหลื่อมล้ำ, โทษปรับทางอาญา, โทษปรับรายวัน

Abstract

The article aimed to study were to investigate the origins of the imposition of criminal fines under the Film and Video Act of 2008, to analyze the issues and consequences associated with these fines, and to compare them with fines imposed by foreign countries' laws on films and videos, aiming to identify the most suitable solution for Thailand's specific circumstances. Through the investigation, it was discovered that the Act had been implemented for over a decade, resulting in issues with the establishment of acceptable rates inconsistent with current circumstances and the imposition of penalties unsuitable for individual offenders. Thailand tends to impose fines based on the legally stipulated amount, leading to ineffective penalties. Hence, the suitability of implementing laws similar to those in other nations, which have varying types of criminal punishments compared to Thailand, has been examined to address the disparity issue and promote fairness within Thai society. The research was undertaken in two countries: the United States and Mexico, where a fine equivalent to the minimum daily pay rate is imposed, and in the Republic of Finland, where daily penalties are enforced.

The findings indicate that the Act utilizes a daily fee equivalent to the flat income tax rate when comparing criminal penalties. Implementing a system that addresses inequality via criminal fines is superior to other methods. Considering an individual's income when determining penalties for infractions censures that, the law remains current and relevant. Furthermore, the Act on Imposition of Non-Criminal Regulatory Penalties, B.E. 2565 (2022), has been enacted to impose penalties. Hence, it is advisable to set the criteria for calculating daily penalties in the Film and Video Act, B.E. 2008, and apply them to those who breach the abovementioned legislation.

Keywords: The Film and Video, Inequality, Penal Fine, Day Fine

บทนำ

ตามที่พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2551 ซึ่งได้ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลากว่า 10 ปี ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวพบปัญหาหลายประการและมีความไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะการกำหนดโทษทางอาญาสำหรับความผิดฐานประกอบกิจการภาพยนตร์และวีดิทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตมีจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิดและทางเลือกอื่นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เนื่องจากพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่ามหาศาลทั้งเป็นศูนย์รวมของผู้ประกอบการจำนวนมากทั้งรายใหญ่และรายย่อย ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบการที่แตกต่างกันจนเกิดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มบุคคลผู้อยู่ภายใต้บังคับ

ของพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ประกอบกับพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มีการกำหนดอัตราโทษปรับที่ค่อนข้างสูงสำหรับลักษณะความผิด และมีข้อกำหนดการเปรียบเทียบปรับไว้ เนื่องจากผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่ในประเทศไทยปราศจากกำลังทรัพย์ในการชดใช้ต่อการกระทำความผิด ตามที่พบว่าในประเทศไทยมีสถิติที่ศาลนำโทษจำคุกมาบังคับใช้มีปริมาณมากขึ้นแต่อัตราการนำโทษปรับมาบังคับใช้ในประเทศไทยมีแนวโน้มลดลง (วงศ์ทองเหลือ, 2566) จนเกิดคำกล่าวที่ว่า “คุณมีไว้ซึ่งคนจน” ซึ่งเป็นคำกล่าวที่ปฏิเสธได้ยากทั้งในสังคมปัจจุบันยังปรากฏการเรียกร้องและวิพากษ์วิจารณ์ต่อกระบวนการยุติธรรมในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ซึ่งพบว่าผู้กระทำความผิดปราศจากเจตนาในการกระทำความผิดหรือกระทำโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์และต้องโทษปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติฯ (กองกฎหมาย, 2564)

ตั้งกรณีของจำเลย ลูกจ้างชั่วคราว เก็บขยะ ประจำเขตสะพานสูง กองรักษาความสะอาด กรุงเทพมหานคร ถูกฟ้องเป็นจำเลยในความผิดฐานประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ ซึ่งเป็นแผ่นวีซีดีภาพยนตร์ ซึ่งเป็นความผิดตาม พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ซึ่งพิพากษายืนตามศาลชั้นอุทธรณ์ และศาลชั้นต้น โดยศาลเห็นว่าจำเลยกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ฯ มาตรา 38 วรรคหนึ่ง และมาตรา 79 ให้ปรับ 200,100 บาท แต่คำรับสารภาพจำเลยในชั้นสอบสวนมีประโยชน์ต่อการพิจารณา เห็นควรลดโทษให้ 1 ใน 3 คงปรับจำนวน 133,400 บาท แต่จำเลยไม่มีเงินค่าปรับทางเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์จึงส่งตัวจำเลยไปกักขังแทนค่าปรับตามคำสั่งศาล (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ คดีหมายเลขแดงที่ อ. 2549/2553) ทั้งนี้ ยังคงเน้นย้ำให้เห็นความเหลื่อมล้ำมากยิ่งขึ้นในกรณีของจำเลยนำของเก่าภายในบ้านซึ่งไม่ได้ใช้ประโยชน์และแผ่นวีซีดีภาพยนตร์เก่า จำนวน 10 แผ่น วางจำหน่ายในรูปแบบสินค้ามือสอง ถูกฟ้องเป็นจำเลยในความผิดฐานประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ ซึ่งเป็นแผ่นวีซีดีภาพยนตร์ เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 38 วรรคหนึ่ง และมาตรา 82 ศาลพิพากษาศาลฎีกาที่คำสั่งลงโทษปรับ 100,000 บาท แต่จำเลยไม่สามารถชำระค่าปรับได้จึงถูกกักขังแทนค่าปรับตามคำพิพากษาที่เรือนจำกลางลพบุรี เป็นเวลา 2 วัน ก่อนมีนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ช่วยชำระค่าปรับให้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 10359/2554) (กระทรวงวัฒนธรรม, 2559)

ตารางที่ 1 สถิติการเปรียบเทียบปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

สถิติการเปรียบเทียบปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ที่แล้วเสร็จทั่วประเทศ ระหว่างปีพ.ศ. 2552 - 2556				
ปี พ.ศ.	จำนวนคดีที่ดำเนินการเปรียบเทียบแล้วเสร็จ (เรื่อง)	จำนวนผู้กระทำความผิด (คน)	รวมเงินที่ชำระค่าปรับทุกคดี (บาท)	หมายเหตุ
2552	2	3	53,333	*จากข้อมูลที่ค้นคว้า มีบางกรณีไม่ได้บันทึกจำนวนเงินเปรียบเทียบปรับไว้
2553	5	6	533,333	
2554	3	3	200,000	
2555	-	-	-	
2556	2	2	200,000	

จากกรณีศึกษาและตารางสถิติฯ ข้างต้น พบว่ามีผู้กระทำความผิดจำนวนไม่มากนักที่ยินยอมเข้าสู่กระบวนการเปรียบเทียบปรับทางอาญาและมีแนวโน้มการเปรียบเทียบปรับทางอาญาที่ลดลงทุกปีจนไม่มีการดำเนินการแล้วในปัจจุบัน และยินยอมให้นำคดีขึ้นสู่ศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งกักขังแทนค่าปรับแทน ซึ่งเห็นได้ว่าการกำหนดโทษปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ยังขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เพียงพอ ด้วยเหตุนี้ แม้บทกำหนดโทษจะมีความครอบคลุมในด้านต่างๆ แต่บทลงโทษที่มีอยู่ตามกฎหมายดังกล่าวยังขาดความเหมาะสมกับสภาวะปัจจุบันอยู่มาก ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาค่าความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 แต่ละราย และการสร้างความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม จึงทำการศึกษาเพื่อหามาตรการทางกฎหมายในการกำหนดโทษปรับทางอาญาที่เหมาะสมกับประเทศไทยมาบังคับใช้ในกฎหมายประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการกำหนดโทษปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 และกฎหมายเกี่ยวกับภาพยนตร์และวีดิทัศน์ที่มีการกำหนดโทษปรับทางอาญาในกฎหมายต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การกำหนดโทษปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 และกฎหมายเกี่ยวกับภาพยนตร์และวีดิทัศน์ที่มีการกำหนดโทษปรับทางอาญาในกฎหมายต่างประเทศ
3. เพื่อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมและนำไปใช้เป็นแนวทางในการนำไปสู่ข้อเสนอแนะหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับภาพยนตร์และวีดิทัศน์ในการกำหนดโทษปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เพื่อให้กฎหมายมีการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่เกิดการกระทำความผิดซ้ำ

ระเบียบวิธีวิจัย

บทความนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าด้วยเอกสาร (Documentary Research) โดยการรวบรวมและค้นคว้าจากเอกสาร งานวิจัย บทความทางวิชาการ หนังสือ ตำราตลอดจนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้โทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เพื่อนำมาตรการการบังคับใช้โทษปรับทางอาญาที่เหมาะสมมาปรับใช้กับพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 นั้น เมื่อค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลต่างๆ แล้ว จะนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้ศึกษามาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ในการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการพรรณนา (Descriptive and Analytical Method)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการกำหนดโทษปรับทางอาญาในกรณีเกี่ยวกับภาพยนตร์และวีดิทัศน์ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ซึ่งบังคับใช้ในประเทศไทย และกฎหมายต่างประเทศนั้น ในแต่ละประเทศได้มีการกำหนดอัตราโทษและรูปแบบการปรับที่แตกต่างกันออกไปหลายลักษณะ จึงจะทำการศึกษาพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ประกอบกับศึกษากรณีที่มีการกำหนดโทษปรับทางอาญาของกฎหมายว่าด้วย

ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ในต่างประเทศซึ่งมีความแตกต่างจากประเทศไทย จำนวน 2 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐเม็กซิโก ที่กำหนดโทษปรับเป็นจำนวนเท่าตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำต่อวัน และสาธารณรัฐฟินแลนด์ ที่กำหนดโทษปรับรายวัน (Day fine) ซึ่งทั้งสองกรณีจะมีลักษณะการปรับที่คำนึงถึงสถานะทางเศรษฐกิจ และสภาพสังคม แต่ยังคงมีความแตกต่างกันในรายละเอียดและผลสัมฤทธิ์ของการบังคับโทษดังกล่าว

1. พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการกำกับดูแลภาพยนตร์ วีดิทัศน์ สื่อโฆษณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ รวมทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์และวีดิทัศน์ โดยมีการกำกับดูแลตั้งแต่ขั้นตอนการสร้าง เนื้อหาของภาพยนตร์ วีดิทัศน์ และสื่อโฆษณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ การเผยแพร่ รวมถึงการประกอบกิจการอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กิจการโรงภาพยนตร์ กิจการร้านวีดิทัศน์ กิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ รวมถึงวีดิทัศน์ โดยจะกล่าวถึงความเป็นมาและแนวความคิดอันเป็นเหตุจำเป็นที่ต้องมีการกำกับดูแลกิจการดังกล่าวในประเทศไทยเพื่อให้ทราบถึงกรอบความคิดหลักของการกำกับดูแลภาพยนตร์และวีดิทัศน์ สิ่งซึ่งกฎหมายมุ่งประสงค์จะคุ้มครอง (มูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย, 2564) ใน การนี้ ได้มีการกำหนดโทษปรับทางอาญาเป็นรูปแบบโทษปรับตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด (Fixed Fines) (กฤตยา อารีรักษ์, 2560) เป็นรูปแบบการลงโทษปรับที่ง่ายต่อการใช้บังคับ การกำหนดอัตรา และการบริหารราชการ เนื่องจากมีกำหนดค่าปรับเป็นค่าคงที่ ที่มีความเท่าเทียมแต่ไม่มีความเสมอภาค ด้วยเหตุว่าการบังคับโทษไม่ส่งผลกระทบต่อผู้กระทำความผิด เพราะผู้กระทำความผิดที่มีฐานะร่ำรวยสามารถชำระค่าปรับได้โดยไม่ได้รับผลกระทบแต่อย่างใด ซึ่งในทางตรงกันข้ามอาจส่งผลกระทบต่อผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนและไม่สามารถชำระค่าปรับได้ แม้โทษปรับลักษณะดังกล่าวจะสามารถจัดเก็บเป็นรายได้ให้กับภาครัฐและองค์กรที่มีอำนาจออกคำสั่งโทษปรับทางอาญานั้น แต่เมื่อผู้กระทำความผิดไม่มีความสามารถในการชำระค่าปรับได้ก็นำกระบวนการเปรียบเทียบปรับซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ทำให้โทษปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติดังกล่าวประสบปัญหาภาวะโทษปรับไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถแก้ไขปัญหานักโทษล้นคุกได้ทั้งยังคงส่งผลกระทบต่อประมาณอันเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับโทษจำคุกดั้งเดิม และปรากฏปัญหากรณีการบังคับใช้โทษปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งได้บัญญัติกรณีการกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรงขณะเดียวกันก็สมควรให้มีการกำหนดมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิดและฐานะของผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้บุคคลต้องรับโทษหนักเกินสมควร ประเทศไทยจึงได้บังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566 เป็นต้นไป ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกฎหมายกลางในการพิจารณาและกำหนดมาตรการสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง โดยกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องชำระเงินค่าปรับตามที่กำหนด ซึ่งการปรับนี้ไม่ใช่โทษปรับทางอาญา ไม่มีการจำคุกหรือกักขังแทนการปรับ ไม่มีการบันทึกลงในประวัติอาชญากรรม (กฤษฎา ศุภวรรณกุล, 2565) นับเป็นก้าวแรกของการนำระบบรูปแบบใหม่มาใช้ควรทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปจากจุดเล็กๆ เพื่อให้สังคมเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในเบื้องต้น ดังอย่างประเทศในยุโรปอื่น อาทิ เยอรมัน หรือ สหรัฐอเมริกา ที่นำรูปแบบ Day Fine ของสแกนดิเนเวียมาใช้ (คำคุณ สิทธิสมาน, 2565) โดยเริ่มจากจุดเล็กๆ ก่อนทั้งสิ้น ซึ่งโทษปรับ

รายวัน (Day fine) เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่กว้างกว่าโทษปรับทางพินัยพอสสมควร โดยปัญหาสำคัญ คือ แก่โทษจำคุกกระยะสั้นและไปใช้โทษปรับที่มีประสิทธิภาพจะเป็นการทำให้เกิดการแก้ปัญหาในภาพรวมได้ดีกว่ารูปแบบปรับรายวัน (Day Fine) จึงถูกนับว่าเป็นรูปแบบการปรับที่มีประสิทธิภาพอย่างมาก

ทั้งนี้ มีจุดข้อสังเกตแนวทางระหว่างโทษปรับรายวัน (Day Fine) กับโทษปรับเป็นพินัย คือ รูปแบบโทษปรับรายวัน (Day Fine) เมื่อผู้กระทำความผิดมีฐานะทางการเงินดีค่าปรับยิ่งสูงตามไปด้วย ส่วนโทษปรับเป็นพินัยปรับมีลักษณะตั้งที่ว่ามาจึงเป็นการแก้ประเด็นโทษอาญาเพื่อแบบไปไม่สุดทาง แม้คนที่มีฐานะยากจนอาจได้รับประโยชน์จากการลดหย่อนค่าปรับได้ตามดุลยพินิจของศาล แต่อัตราการปรับสูงสุดยังมีเพดานตามกฎหมายนั้นๆ กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางการเงินดีจะไม่กระทบกระเทือนและเกิดความเกรงกลัว เพราะมีความสามารถในการชำระค่าปรับทางพินัยโดยไม่มีนัยสำคัญต่อสภาพคล่องทางการเงินแต่อย่างใด

2. สหรัฐเม็กซิโก

อุตสาหกรรมภาพยนตร์ในสหรัฐเม็กซิโกมีประวัติอันยาวนานและเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่สำคัญอีกประเทศหนึ่งของโลก และมีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้สึกรักและความรับรู้ในสังคมและวัฒนธรรม จึงได้มีการกำหนดกฎหมาย ระบบ หรือข้อบังคับที่เพื่อเป็นการส่งเสริมและควบคุมกิจการเกี่ยวกับภาพยนตร์ในประเทศเป็นการเฉพาะ และรัฐบาลเม็กซิโกในปี 2012 ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขโดยส่งเสริมวิสัยทัศน์ที่สนับสนุนศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศ อันมีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนและส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ของเม็กซิโกที่ยั่งยืนมากยิ่งขึ้น ทั้งมีการกำหนดเนื้อหาในกฎหมายหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริมและรักษาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ของเม็กซิโก

เมื่อเกิดกรณีการฝ่าฝืนหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันส่งผลกระทบต่อประเทศ สหรัฐเม็กซิโกจึงได้การกำหนดการกระทำอันเป็นความผิดและการกำหนดบทลงโทษตามกฎหมายภาพยนตร์เม็กซิโกหรือกฎหมายภาพยนตร์แห่งรัฐบาล (Ley Federal de Cinematografía) (Ley Federal de Cinematografía, 1992) มีการกำหนดโทษปรับเป็นจำนวนเท่าตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำต่อวัน ซึ่งเป็นการกำหนดโทษปรับสำหรับกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งกำกับดูแลเกี่ยวกับเศรษฐกิจหรือผลประโยชน์ของสาธารณะ โดยจะพิจารณาจากความรุนแรงของการกระทำความผิด เพื่อให้โทษปรับมีความสอดคล้องกับปริมาณความเสียหายทางเศรษฐกิจที่สังคมได้รับจากการกระทำความผิด ทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเข็ดหลาบได้ ทั้งยังสามารถสร้างรายได้ให้แก่รัฐได้ แต่อย่างไรก็ตามการกำหนดโทษเป็นจำนวนเท่าของค่าจ้างขั้นต่ำจำเป็นต้องบังคับใช้หลายฉบับในการพิจารณาการกระทำผิดครั้งเดียว และอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่มีค่าคงที่ตามนโยบายหรือประกาศของรัฐสำหรับผู้ที่กระทำความผิดในช่วงเวลาเดียวกันก็ยังคงขาดความเสมอภาค เนื่องจากไม่มีการพิจารณาถึงรายได้ที่แท้จริง และสภาพสัญชาติของผู้กระทำความผิดประกอบด้วย (Sally, T., Mahoney, H., Mahoney, B., 1988)

3. สาธารณรัฐฟินแลนด์

อุตสาหกรรมภาพยนตร์สาธารณรัฐฟินแลนด์เป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในเศรษฐกิจของประเทศนี้ เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากรัฐในรูปแบบของทุนทางการเงินและการสนับสนุนโครงการภาพยนตร์ที่ต่างๆ เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมนี้ให้เจริญเติบโต ทั้งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างรายได้ในฟินแลนด์ การถ่ายทำภาพยนตร์และการผลิตเนื้อหาสื่อสารที่เกี่ยวข้องเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีส่วนร่วมในการสร้างงานและเสริมสร้างเศรษฐกิจ

แห่งประเทศไทย และมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างเนื้อหาทางศิลปะและนำเสนอให้กับโลก ภาพยนตร์ฟินแลนด์มักเน้นเรื่องราวที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมและสังคม และได้รับความนิยมในระดับโลกอย่างต่อเนื่องในอุตสาหกรรมภาพยนตร์โลก จึงได้มีการกำหนดกฎและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในประเทศ ซึ่งระบบกฎหมายภาพยนตร์ในสาธารณรัฐฟินแลนด์มีลักษณะเป็นการเฉพาะและมีหลากหลายองค์ประกอบและกฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำกับดูแลการและควบคุมในด้านต่างๆ

กรณีเกิดการฝ่าฝืนหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันส่งผลกระทบต่อประเทศ สาธารณรัฐฟินแลนด์จึงมีการกำหนดการกระทำอันเป็นความผิดและการกำหนดโทษปรับกรณีการทำความผิดเกี่ยวกับภาพยนตร์และวีดิทัศน์ไว้ใน 2 ส่วน ได้แก่ กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฟินแลนด์ (The Criminal Code of Finland, 1889) และกำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะ คือ Act on Audiovisual Program (Act on Audiovisual Programmes, 2011) ซึ่งตามพระราชบัญญัติโปรแกรมโสตทัศนูปกรณ์ (Act on Audiovisual Programmes) มีรูปแบบการกำหนดเป็นโทษปรับรายวัน (Day Fine) (กฤตยา อาริรัช, 2560) ที่เป็นการช่วยลดภาระค่าปรับต่อผู้กระทำความผิดที่มีรายได้ต่ำเป็นผลดีสำหรับผู้ที่ไม่มีความสามารถในการจ่ายค่าปรับที่มากเกินไป และทำให้ผู้กระทำความผิดที่มีรายได้สูงเกิดความเกรงกลัวมากขึ้นและป้องกันการกระทำความผิด (Deterrence) (Wright, V., 2010) ซึ่งเป็นการสร้างความเสมอภาค และลดความเหลื่อมล้ำในกระบวนการยุติธรรม ประกอบกับในกรณีสาธารณรัฐฟินแลนด์ ศาลมีการนำรูปแบบการรายงานทางภาษีมาใช้ (The Criminal Code of Finland, 1889) ซึ่งเป็นที่มาของรายได้และจำนวนค่าปรับเพื่อมอบให้กับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมาย ในระบบนี้ต้องเพิ่มความเสียหายสำหรับการรายงานสถานะทางการเงินที่คลาดเคลื่อน กล่าวคือ ความเป็นไปได้ว่าผู้กระทำความผิดแต่ละรายจะถูกตรวจสอบทางบัญชี และกรณีผู้กระทำความผิดถูกจับได้ในการรายงานสถานะทางการเงินต่ำกว่าที่เป็นจริงหรือเป็นเท็จส่งผลให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ เช่น ในสหรัฐอเมริกา ข้อมูลหลักทางการเงินของผู้กระทำความผิดมาจากหน่วยงานจัดเก็บภาษีของสหรัฐอเมริกา (Internal Revenue Service: IRS) โดยอาศัยการประเมินตนเองในรายได้ของแต่ละบุคคล ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเรียกว่า “ความร่วมมือจากประชาชน” (voluntary compliance) (Jörg, A. H., 1991) แต่อย่างไรก็ตามการนำรูปแบบโทษปรับดังกล่าวมาใช้อาจต้องใช้ระยะเวลาและทรัพยากรอย่างมาก

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และรูปแบบการลงโทษปรับทางอาญาตามกฎหมายเกี่ยวกับภาพยนตร์และวีดิทัศน์ โดยทำการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับภาพยนตร์และวีดิทัศน์ของต่างประเทศจำนวน 2 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐเม็กซิโก และสาธารณรัฐฟินแลนด์ ทำให้ทราบได้ว่าในต่างประเทศมีการกำหนดกฎหมายเพื่อส่งเสริม กำกับดูแล และควบคุมเกี่ยวกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์มีลักษณะการกำหนดการทำความผิดในกรณีประกอบกิจการภาพยนตร์และวีดิทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาตและกำหนดให้การกระทำความผิดนั้นมีโทษปรับทางอาญาซึ่งใกล้เคียงกับกฎหมายของประเทศไทย เพียงแต่มีรูปแบบการกำหนดโทษที่แตกต่างกัน

เนื่องจากพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 กำหนดโทษปรับทางอาญาเป็นรูปแบบโทษปรับตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด (Fixed Fines) หรือการลงโทษปรับตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด (Ordinary

fine หรือ Fixed fines) เป็นการลงโทษปรับที่มีรูปแบบทั่วไปของการลงโทษที่เป็นตัวเงิน เป็นการลงโทษทางการเงินที่นิยมใช้กันมากที่สุดในสังคมตะวันตก (Kantorowicz, E., 2014) ซึ่งเป็นรูปแบบการลงโทษปรับที่ง่ายต่อการใช้บังคับ การกำหนดอัตรา และการบริหารราชการ เนื่องจากมีกำหนดค่าปรับเป็นค่าคงที่ ที่มีความเท่าเทียม แต่ไม่มีความเสมอภาค ด้วยเหตุว่าการบังคับโทษไม่ส่งผลกระทบต่อผู้กระทำความผิด เพราะผู้กระทำความผิดที่มีฐานะร่ำรวยสามารถชำระค่าปรับได้โดยไม่ได้รับผลกระทบแต่อย่างใด ซึ่งในทางตรงกันข้ามอาจส่งผลกระทบอย่างมากต่อผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนและไม่สามารถชำระค่าปรับได้แม้โทษปรับลักษณะดังกล่าวสามารถจัดเก็บเป็นรายได้ให้กับภาครัฐและองค์กรที่มีอำนาจออกคำสั่งโทษปรับทางอาญานั้น แต่เมื่อผู้กระทำความผิดไม่มีความสามารถในการชำระค่าปรับได้การนำกระบวนการเรื่องเปรียบเทียบซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ทำให้โทษปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติดังกล่าวประสบปัญหาภาวะโทษปรับไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถแก้ไขปัญหานักโทษล้นคุกได้และยังคงส่งผลกระทบต่อปริมาณอันเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับโทษจำคุกดั้งเดิม ทั้งปรากฏปัญหากรณีการบังคับใช้โทษปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

1. การเปรียบเทียบความเหมาะสมตามกฎหมายเกี่ยวกับภาพยนตร์และวีดิทัศน์ของสหรัฐอเมริกา

บทกำหนดโทษปรับตามกฎหมายภาพยนตร์เม็กซิโก หรือกฎหมายภาพยนตร์แห่งรัฐบาล (Ley Federal de Cinematografía) มีลักษณะการกำหนดโทษปรับเป็นจำนวนเท่าตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำต่อวัน หรือตามหลักการการลงโทษปรับตามจำนวนเท่าของผลประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งเป็นโทษปรับทางอาญารูปแบบหนึ่ง (กฤตยา อารีรักษ์, 2560) โดยรูปแบบของการกำหนดค่าปรับในกรณีการละเมิดกฎหมายหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับค่าจ้างขั้นต่ำในการทำงานในเขตรัฐบาลของประเทศเม็กซิโก ซึ่งค่าปรับที่กำหนดมักเกี่ยวข้องกับความผิดทางแรงงาน ความผิดบางประเภทตามกฎหมายหรือพระราชบัญญัติต่างๆ ที่มุ่งกำกับดูแลเกี่ยวกับเศรษฐกิจหรือผลประโยชน์ของสาธารณะ และการลงโทษปรับตามจำนวนเท่าของผลประโยชน์ที่ได้รับ ได้แก่ การเพิ่มอัตราส่วนโทษของโทษปรับที่มีอยู่เดิมเป็นสองเท่า สามเท่า หรือมากกว่านั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้โทษปรับมีความสอดคล้องกับปริมาณความเสียหายทางเศรษฐกิจที่สังคมได้รับการกระทำความผิดและถือเป็นการลงโทษที่สาสมและทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเข็ดหลาบ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบอาจกำหนดค่าปรับตามอัตราของรายได้ขั้นต่ำทั่วไปต่อวันที่ใช้ในเขตรัฐบาล และจะมีการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ตรงกับสถานะทางเศรษฐกิจและค่าใช้จ่ายในประเทศเม็กซิโก (Ley Federal de Cinematografía, 1992)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการกำหนดโทษปรับตามกฎหมายภาพยนตร์แห่งรัฐบาล (Ley Federal de Cinematografía) ซึ่งกำหนดลักษณะของโทษปรับเป็นจำนวนเท่าตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำต่อวัน กับพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งกำกับดูแลเกี่ยวกับเศรษฐกิจหรือผลประโยชน์ของสาธารณะเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 และมีการกำหนดรูปแบบโทษปรับให้มีความสอดคล้องกับปริมาณความเสียหายทางเศรษฐกิจที่สังคมได้รับการกระทำความผิด ซึ่งเป็นรูปแบบโทษปรับที่มีความเหมาะสมกับการกำหนดหรือบังคับใช้ในกฎหมายที่เป็นการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ อันเป็นกฎหมายเฉพาะทาง (กฤตยา อารีรักษ์, 2560) อย่างไรก็ตามแม้การกำหนดโทษในรูปแบบปรับเป็นจำนวนเท่าตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำต่อวันจะเป็นมาตรการหรือแนวทางทางกฎหมายที่เหมาะสม แต่เนื่องจากรายได้

ผู้ประกอบการของอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์นั้นไม่เป็นค่าคงที่เช่นเดียวกับอัตราค่าแรงขั้นต่ำเสมอไป ด้วยลักษณะการของงานที่จะได้รับรายได้ตามผลสำเร็จของงานและความนิยมในชิ้นงานนั้น มิใช่รูปแบบงานประจำ ซึ่งหากกำหนดโทษปรับตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่เป็นจำนวนคงที่ประกอบความรุนแรงของการกระทำความผิดอาจทำให้ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีเช็ดหลายได้ สำหรับผู้ที่กระทำความผิดในช่วงเวลาเดียวกันและความรุนแรงของการกระทำความผิดแต่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่างกันก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาค่าเสียหายทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดได้ ดังนั้นการนำมาตราการหรือแนวทางทางกฎหมายดังกล่าวมาบังคับใช้กับพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 จึงไม่ทำให้เกิดความเสมอภาคหรือลดความเหลื่อมล้ำต่อผู้กระทำความผิดได้ดังเดิม

2. การเปรียบเทียบความเหมาะสมตามกฎหมายเกี่ยวกับภาพยนตร์และวีดิทัศน์ของสาธารณรัฐฟินแลนด์ การกำหนดโทษปรับตามกฎหมายเกี่ยวกับภาพยนตร์และวีดิทัศน์ของสาธารณรัฐฟินแลนด์มีการกำหนดการกระทำอันเป็นความผิดไว้ในกฎหมายเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติโปรแกรมโสตทัศนอุปกรณ์ (Act on Audiovisual Program) (Act on Audiovisual Programmes, 2011) โดยกำหนดให้บังคับใช้โทษตามประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฟินแลนด์ (The Criminal Code of Finland, 1889) ที่มีรูปแบบเป็นโทษปรับรายวัน (Day Fine) (Albrecht, H. J., 2009) (Bachmaire, D. L., and Garcia, A. D., 2010) อันเป็นการกำหนดค่าปรับโดยนำความรุนแรงของการกระทำความผิดมาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดเป็นจำนวนวันที่จะปรับ (amount of day) และคำนึงถึงสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดโดยการนำรายได้ต่อวันของผู้กระทำความผิดความผิด (daily unit) มาใช้พิจารณา ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยทำให้มีค่าปรับที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามสถานะเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดมีอัตราที่สูงเพียงพอที่จะสามารถยับยั้งการกระทำความผิดอาญาได้ ทั้งนี้ โทษปรับ day fine ไม่เป็นเพียงการลงโทษทางการเงินที่สูงจะสามารถป้องกันการฝ่าฝืนกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้เท่านั้น แต่โทษปรับในรูปแบบดังกล่าวยังคำนึงถึงสัดส่วนของค่าปรับซึ่งกำหนดอย่างเท่าเทียมกัน โดยคำนึงถึงภาระของผู้กระทำความผิดทุกรายด้วย (The Criminal Justice Act 2003, 2003) อันเป็นการสร้างความเสมอภาค และลดความเหลื่อมล้ำในกระบวนการยุติธรรม ประกอบกับในกรณีสาธารณรัฐฟินแลนด์ ศาลมีการนำรูปแบบการรายงานทางภาษีมาใช้ (The Criminal Code of Finland, 1889) ซึ่งเป็นที่มาของรายได้และจำนวนค่าปรับเพื่อมอบให้กับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายในระบบนี้ต้องเพิ่มความเสียหายสำหรับการรายงานสถานะทางการเงินที่คลาดเคลื่อน กล่าวคือ ความเป็นไปได้ว่าผู้กระทำความผิดแต่ละรายจะถูกตรวจสอบทางบัญชี และกรณีผู้กระทำความผิดถูกจับได้ในการรายงานสถานะทางการเงินต่ำกว่าที่เป็นจริงหรือเป็นเท็จส่งผลให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ เช่น ในสหรัฐอเมริกา ข้อมูลหลักทางการเงินของผู้กระทำความผิดมาจากหน่วยงานจัดเก็บภาษีของสหรัฐอเมริกา (Internal Revenue Service: IRS) โดยอาศัยการประเมินตนเองในรายได้ของแต่ละบุคคล ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเรียกว่า “ความร่วมมือจากประชาชน” (voluntary compliance) (Jörg, A. H., 1991)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการกำหนดโทษปรับตามประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฟินแลนด์ ประกอบพระราชบัญญัติโปรแกรมโสตทัศนอุปกรณ์ (Act on Audiovisual Program) เพื่อแก้ไขปัญหาค่าเสียหายทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 โทษปรับ

รายวัน (Day Fine) เป็นการกำหนดโทษปรับทางอาญาที่พิจารณาต่อสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดสามารถแบ่งได้ 3 ขั้นตอน คือ รายได้ต่อวันของผู้ต้องโทษปรับ (day income หรือ daily unit) x จำนวนวันที่จะปรับ (amount of day) x จำนวนค่าปรับ (amount of fine) ทั้งนี้ จำนวนวันที่จะปรับ (amount of day) แต่ละประเทศอาจกำหนดจำนวนวันขั้นสูงและขั้นต่ำสำหรับความผิดแต่ละฐาน เช่น ในสหพันธรัฐฟินแลนด์ กำหนดให้ลงโทษปรับต่ำสุดตั้งแต่ 1 วัน แต่ไม่เกิน 120 วันดังที่ได้กล่าวในข้างต้น เป็นต้น ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวเป็นการช่วยลดภาระค่าปรับต่อผู้กระทำความผิดที่มีรายได้ต่ำอันเป็นผลดีสำหรับผู้ที่ไม่มีความสามารถในการจ่ายค่าปรับที่มากเกินไปและทำให้ผู้กระทำความผิดที่มีรายได้สูงเกิดความเกรงกลัวมากขึ้น ทั้งเป็นการสร้างความเสมอภาค และลดความเหลื่อมล้ำในกระบวนการยุติธรรม

ประกอบกับการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 เพื่อเป็นกฎหมายกลางในการพิจารณาและกำหนดมาตรการสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง โดยกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องชำระเงินค่าปรับตามที่กำหนด ซึ่งการปรับนี้ไม่ใช่โทษปรับทางอาญา ไม่มีการจำคุกหรือกักขังแทนการปรับ และไม่มีการบันทึกลงในประวัติอาชญากรรม (ศรินยา สีมา, 2565) และได้กำหนดให้มีผลบังคับใช้กับพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ตามบัญชีแนบท้าย 1 ด้วย ในการกำหนดให้โทษปรับทางอาญาเฉพาะที่กำหนดเป็นโทษปรับสถานเดียวตามพระราชบัญญัติฯ ให้บังคับเป็นโทษปรับเป็นพินัยแทนอันเป็นแนวโน้มในการขับเคลื่อนความเปลี่ยนแปลงของกระบวนการยุติธรรมให้แก่สังคมในการช่วยเหลือผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนที่มีเจตนาบรรเทาโทษปรับรายวัน (Day Fine) จนนักวิชาการหลายคนเปรียบว่าเป็นดั่งก้าวแรกสู่รูปแบบโทษปรับรายวัน (Day Fine) ส่งผลให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้และทำความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมที่กำหนดเปลี่ยนแปลงไปที่ละน้อย

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า มาตรการโทษปรับรายวัน (Day Fine) เป็นการพิจารณาการกระทำความผิดจากรายได้ที่แท้จริงทำให้กฎหมายมีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ประกอบกับการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 เป็นกฎหมายที่มีเจตนาบรรเทาโทษปรับรายวันนั้น มาตรการโทษปรับรายวัน (Day Fine) จึงเป็นรูปแบบโทษปรับทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการนำมาปรับใช้กับพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ในกรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการภาพยนตร์และวีดิทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต มาใช้แทนโทษปรับตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด (Fixed Fines) ที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดการช่วยลดภาระค่าปรับต่อผู้กระทำความผิดที่มีรายได้ต่ำเป็นผลดีสำหรับผู้ที่ไม่มีความสามารถในการจ่ายค่าปรับที่มากเกินไปและทำให้ผู้กระทำความผิดที่มีรายได้สูงเกิดความเกรงกลัวมากขึ้นไม่เกิดการกระทำความผิดซ้ำ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในข้อมูลประกอบการพิจารณาโทษปรับรายวัน (Day Fine) จะต้องมีความสอดคล้องกับภาษีเงินได้อัตราคงที่ ตามแนวปฏิบัติของศาลในสาธารณรัฐฟินแลนด์ที่มีการนำรูปแบบการรายงานทางภาษีมาใช้ (The Criminal Code of Finland, 1889) ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบังคับใช้ และการบูรณาการระหว่างหน่วยงานของรัฐในส่วนต่างๆ ให้เกิดความเชื่อมโยงทางข้อมูลระหว่างหน่วยงานและมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรมได้ดีกว่ารูปแบบโทษปรับทางอาญาที่ได้ศึกษาในรูปแบบอื่น

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า การกำหนดโทษปรับทางอาญาโดยมีการกำหนดอัตราคงที่หรือตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด (Fixed Fines) อาจเป็นการสร้างรากฐานความเท่าเทียมของสังคม แต่ไม่สามารถก่อให้เกิดความเสมอภาคในสังคมได้อย่างแท้จริง ประกอบกับสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เมื่อระยะเวลาผ่านไปอัตราโทษที่คงที่จะทำให้เกิดช่องว่างความเหลื่อมล้ำที่มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับดูแลอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์ซึ่งมีมูลค่าทางเศรษฐกิจจำนวนมาก มีการแข่งขันสูง และเป็นอุตสาหกรรมที่มีช่องว่างความแตกต่างทางฐานะที่ชัดเจน จนกลายเป็นกฎหมายที่มีความล้าหลังไม่สามารถบังคับใช้ได้จริงกับคนบางกลุ่มตามความสามารถทางการเงินของบุคคล ดังนั้น การกำหนดอัตราโทษปรับทางอาญาที่ใช้ข้อมูลปัจจุบันของแต่ละรายเพื่อให้เกิดการดำเนินการลงโทษทางอาญาอย่างเหมาะสมเพียงพอและได้สัดส่วนสำหรับผู้กระทำความผิดแต่ละรายหรือการพิจารณาระดับของการกระทำความผิดและสิ่งจำเป็นในความยุติธรรมอย่างแท้จริง (Brutaru, V., 2009) ซึ่งเป็นการสร้างความเสมอภาคในสังคมมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ รูปแบบโทษปรับรายวัน (Day Fine) เป็นรูปแบบโทษปรับทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำมาปรับใช้กับพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในข้อมูลประกอบการพิจารณาจึงจำเป็นต้องมีความสอดคล้องกับภาษีเงินได้อัตรากที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบังคับใช้ และการบูรณาการระหว่างหน่วยงานของรัฐในส่วนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานซึ่งกำกับดูแลเกี่ยวกับภาษีของประชาชน เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงทางข้อมูลระหว่างหน่วยงานและมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการปฏิรูปโทษปรับทางอาญาของประเทศไทยให้มีมาตรฐานในระดับสากล

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาถึงรูปแบบโทษปรับทางอาญาตามกฎหมายเกี่ยวกับภาพยนตร์และวีดิทัศน์ในรูปแบบต่าง ๆ ผู้วิจัยเห็นว่า เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบโทษปรับทางอาญาในรูปแบบต่าง ๆ การนำโทษปรับรายวัน (Day Fine) ที่สอดคล้องกับภาษีเงินได้อัตรากที่ มาปรับใช้กับพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 สามารถแก้ไขปัญหาคความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดแต่ละราย เป็นการสร้างความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรมได้ดีกว่ารูปแบบโทษปรับทางอาญาที่ได้ศึกษารูปแบบอื่น โดยการพิจารณการกระทำความผิดจากรายได้ที่แท้จริงทำให้กฎหมายมีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ประกอบกับในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นการเริ่มต้นการนำเจตนารมณ์ของรูปแบบโทษปรับรายวัน (Day Fine) มาบังคับใช้ในประเทศไทย ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบังคับใช้การร่วมบูรณาการระหว่างหน่วยงานของรัฐในส่วนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานซึ่งกำกับดูแลเกี่ยวกับภาษีของประชาชน เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงทางข้อมูลระหว่างหน่วยงานและมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. นำโทษปรับรายวัน (Day Fine) มาปรับใช้กับพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 และสร้างมาตรฐานในกระบวนการยุติธรรมโดยกำหนดนิยามหรือคำอธิบายกระบวนการโทษปรับรายวัน (Day Fine) ไว้ในพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 โดยมีข้อความว่า

“จำนวนค่าปรับรายวัน (Day Fine) ตามประมวลกฎหมายอาญา หมายถึง

(1) จำนวนค่าปรับรายวันจะถูกกำหนดให้เป็นเหมาะสมตามความสามารถทางการเงินของผู้กระทำความผิด

(2) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้กระทำความผิดที่คงเหลือจากการชำระภาษีและค่าธรรมเนียมที่กำหนดตามประมวลรัษฎากรและค่าใช้จ่ายสำหรับการบริโภคขั้นพื้นฐาน หรือค่าใช้จ่ายด้านการสนับสนุนการดำรงชีพของผู้กระทำความผิดก็ได้

(3) หลักในการคำนวณรายได้รายเดือน คือ ข้อมูลรายได้ของบุคคลที่ถูกปรับตามรายละเอียดข้อมูลการเสียภาษีล่าสุด หากไม่ปรากฏข้อมูลหรือไม่สามารถระบุได้อย่างถูกต้องจากบันทึกภาษีหรือรายได้ของบุคคลที่ถูกปรับมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญตั้งแต่การบันทึกภาษีล่าสุด อาจพิจารณาด้วยข้อมูลอื่นๆ ได้”

(4) กำหนดให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 61 เป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจดำเนินการปรับรายวัน

2. กำหนดในพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เพิ่มเติมว่า “ผู้ฝ่าฝืนตามมาตรา 20 วรรคหนึ่ง มาตรา 21 มาตรา 25 วรรคหนึ่ง มาตรา 28 วรรคสอง มาตรา 34 วรรคหนึ่ง มาตรา 37 วรรคหนึ่ง มาตรา 43 มาตรา 44 วรรคสอง มาตรา 45 มาตรา 46 มาตรา 47 วรรคหนึ่ง มาตรา 49 วรรคหนึ่ง มาตรา 53 วรรคหนึ่ง มาตรา 54 วรรคหนึ่ง และมาตรา 58 ให้นำหลักจำนวนค่าปรับรายวัน (Day Fine) มาบังคับใช้”

3. แก้ไขมาตรา 84 เป็น “บรรดาความผิดตามส่วนนี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจดำเนินการปรับรายวันได้ และในการนี้คณะกรรมการมีอำนาจมอบหมายให้คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการปรับรายวันได้ ตามกระบวนการโทษปรับรายวันที่กำหนด

ภายใต้บังคับของบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ในการสอบสวนถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลนั้นยินยอมให้ดำเนินการปรับรายวันให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องมายังคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้มีอำนาจเปรียบเทียบตามวรรคหนึ่ง ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ

เมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามกระบวนการโทษปรับรายวันแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

กรณีของข้อมูลอื่นๆ เช่น ผู้กระทำความผิดรายงานข้อมูลของตนเองต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือศาล ข้อมูลทางการเงินจากสถาบันทางการเงิน หรือรายได้ประมาณการมาใช้ในการคำนวณรายได้ เป็นต้น นอกจากนี้มาตรการภายหลังการลงโทษปรับและมาตรการบังคับชำระค่าปรับ ส่วนใหญ่ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการผ่อนชำระค่าปรับได้

ทั้งนี้ การมีค่าปรับที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามสถานะเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด ทำให้ค่าปรับมีอัตราที่สูงเพียงพอที่สามารถยับยั้งการกระทำความผิดอาญาได้ เพราะโทษปรับรายวัน (Day Fine) ต้องพิจารณา

ประกอบกับภาระหรือรายได้ของผู้กระทำความผิด แต่อย่างไรก็ตามหากระบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่สมบูรณ์อาจมีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นได้ ซึ่งศาลส่วนใหญ่ใช้กระบวนการของกฎหมาย กล่าวคือ “หลักการพิสูจน์จนสิ้นความสงสัยตามสมควร” (beyond reasonable doubt) มาพิสูจน์ความผิดเพื่อให้เกิดลอคอัคราคความเสี่ยงของการผิดพลาดนั้นให้มากที่สุด

ดังนั้น การนำโทษปรับรายวัน (Day Fine) มาปรับใช้กับพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 จะต้องมีความพร้อมด้านข้อมูล มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และกระบวนการยุติธรรมที่เข้มแข็งเพียงพอ จึงจะต้องใช้ระยะเวลาและทรัพยากรอย่างมากในการปฏิรูปโทษปรับทางอาญาของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2559). พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 และอนุบัญญัติ พร้อมคำพิพากษาศาลฎีกา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- กฤตยา อารีรักษ์. (2560). ความเหมาะสมในการนำ day fine มาใช้กับประเทศไทย. ใน ดุษฎีนิพนธ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- กฤษฎา สุวรรณระกุล. (23 มีนาคม 2565). เพราะจนจึงเจ็บกว่า ‘โทษปรับ’ ที่ไปไม่สุดทาง. เรียกใช้เมื่อ 30 ตุลาคม 2566 จาก ประชาไท: <https://prachatai.com/journal/2022/03/97810>
- กองกฎหมาย. (2564). คณะอนุกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นด้านกฎหมายและด้านวินิจัยอุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551. รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นด้านกฎหมายและด้านวินิจัยอุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ครั้งที่ 2/2564 วันที่ 8 กรกฎาคม 2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม.
- คำณูณ สิทธิสมาน. (3 สิงหาคม 2565). ปรับเป็นปรับ: กฎหมายโบทแดง ช่วยคนจนหลายล้าน ปลอ่ยคนถูกกักขังหลายหมื่น. เรียกใช้เมื่อ 30 ตุลาคม 2566 จาก Isranews Agency สำนักข่าวอิศรา: <https://isranews.org/article/isranews-article/110911-kamnoon-41.html>
- ภัทร วงศ์ทองเหลือ. (1 พฤศจิกายน 2566). สถิติการเปรียบเทียบปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551. (จันทร์สม์ จินสุริวงษ์, ผู้สัมภาษณ์)
- มูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย. (2564). รายงานฉบับสมบูรณ์: โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อวิเคราะห์และปรับปรุงพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- ศรันยา สีมา. (2565). โทษปรับเป็นปรับ. เรียกใช้เมื่อ 30 ตุลาคม 2566 จาก สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหอสมุดรัฐสภา: <https://library.parliament.go.th/th/radio-script/rr2566-apr2#:~:text=>
- Act on Audiovisual Programmes. (2011, June 17). Act No. 710, of June 17. Section 36. (Part 9). Retrieved from <https://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/2011/en20110710.pdf>

- Albrecht, H. J. (2009). *Sanction Policies and Alternative Measures to Incarceration: European Experiences with Intermediate and Alternative Criminal Penalties*. Rotterdam: Erasmus University Rotterdam.
- Bachmaire, D. L., and Garcia, A. D. (2010). *Day-Fines: Should the Rich Pay More?* Rotterdam: Erasmus University Rotterdam.
- Brutaru, V. (2009). *About some new Modalities of Individualization of the Punishments: According with the New Penal Code (Law no. 286/2009)*. Buchares: Institute of Juridical Research.
- Jörg, A. H. (1991). *Fines in the Criminal Justice System*, in Klaus ed., *Developments in Crime and Crime Control Research*. New York: Spring-Verlag.
- Kantorowicz, E. (2014). *Day-Fines: Should the Rich More?* Rotterdam: Erasmus University Rotterdam.
- Ley Federal de Cinematografía. (1992, December 29). Retrieved from Casa abierta al tiempo: <https://www.uam.mx/difusion/comcul/leyes/leyes10.html>
- Sally, T., Mahoney, H., Mahoney, B. (1988). *Collecting and Enforcing Criminal Fines: A Review of Court Processes, Practices, and Problems*. *The Justice System Journal*.
- The Criminal Code of Finland*. (1889). Chapter 2(a) Section 2-Amount of a day fine. (Part 11). Finland: Ministry of Justice.
- The Criminal Justice Act 2003*. (2003). UK Public General Acts. Section 164. Chapter 1. (Part 12). Retrieved from legislation.gov.uk: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/44/contents>
- Wright, V. (2010). *Deterrence in Criminal Justice: Evaluating Certaty vs. Severity of Punishment*. Washington: The Sentencing Project.